

Zpráva ze zahraniční služební cesty do SRN

Místo: Koblenz (SRN)

Termín: 14.–21. 10. 2006

Účastník cesty: Jan Kahuda

Účel cesty:

- Heuristika v Landeshauptarchiv Koblenz vztahující se k historii rodu Metternichů

Zprávu podává: Jan Kahuda

Datum vyhotovení: 24. 10. 2006

Schválila: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka NA

Na vědomí: PhDr. Jiří Křest'an, CSc., vedoucí 6. oddělení NA

Část všeobecná:

Služební cesta byla zahájena dne 14. 10. 2006, do Koblenze jsem cestoval linkovým autobusem (trasa Praha – Düsseldorf), odjezd Praha – Na Knížecí 14. 10. 2006, 20.00 hod.; příjezd Koblenz – Hauptbahnhof 15. 10. 2006, 6.15 hod. Zpáteční cesta proběhla totožnou autobusovou linkou, odjezd Koblenz 20. 10. 2006, 21.30 hod.; příjezd Praha 21. 10. 2006, 7.15 hod. Cesta proběhla dle plánu a žádné nedostatky se při ní nevyskytly. Veškeré náklady na cestu a pobyt byly hrazeny z grantu GA ČR „Česká šlechta 1749–1945“ (řešitel PhDr. Luboš Velek, PhD.).

Část odborná:

Hlavním účelem cesty byla heuristika pramenů a literatury, zejm. v Landeshauptarchivu Koblenz, vztahující se k historii rodu Metternichů a postižení souvislostí mezi fondem Rodinný archiv Metternichů v Národním archivu a zdejšími fondy. Pro prvotní orientaci sloužila internetová stránka Landeshauptarchivu Koblenz (www.landeshauptarchiv-ko.de), která obsahuje nejen seznam archivních fondů, ale i on-line přístupné příslušné pomůcky s možností fulltextového vyhledávání. Před odjezdem do Koblenze tak mohly být vytipovány a objednány konkrétní archiválie, které se k danému tématu vztahují. Během mého pobytu mě opakovaně přijal ředitel archivu a současně vedoucí jeho I. oddělení dr. Peter Brommer, který mi byl nápomocen při upřesňování tématu studia a zároveň mi poskytl kopie řady materiálů příručkového charakteru.

V rámci studijního pobytu byly prostudovány následující archiválie:

1. fond 45 - Reichsherrschaft Winneburg-Beilstein (jedná se o torzo písemností bývalého metternišského velkostatku (v jejich vlastnictví v letech 1598–1793). Fond tvoří 85 listin z let 1320–1790, zejm. lenních záležitostí, a drobné torzo aktového materiálu, zejm. hospodářské a finanční povahy. Těžiště materiálu tkví v době před rokem 1598, kdy velkostatek patřil rodu Winneburgů). Fond byl prohlédnut v úplnosti, celý zregestován, listiny jsou částečně opisy, jejichž originály jsou uloženy v RAM.
2. drobné fondy vyčleněné z fondu Reichsherrschaft Winneburg-Beilstein: součástí fondu bylo původně několik rukopisů z 18.–19. století vytvořených někdejšími archiváři rodu Metternichů, které jsou věnovány zejména popisu panství Winneburg-Beilstein a genealogii rodů Winneburgů a Braunschornů. Tyto rukopisy obsahují důležité informace i pro zpracování RAM. Byly pořízeny opisy, popř. kopie těchto rukopisů: fond 700.076 (Topographie der Schlösser und der Herrschaft Winneburg-Beilstein); 700.088 (Manuskripte des Peter Ernst Lassaux zur Geschichte der Familien Braunschorn und Winneburg); 702, Karte 5232 (Reichsherrschaft Winneburg-Beilstein); 700.110; 700.072 (Aktenstücke zur Geschichte der Herrschaft Winneburg-Beilstein)
3. Fond Adelige Archiven, sg. M 18 – Metternich (jedná se o sbírku různých archiválií, zejm. listin z 14.–18. století vztahující se k rodu Metternichů. Pořízen kompletní soupis signatury (jedná se zejm. o konfirmace a lenní reversy), pořízena kopie rukopisu (Geschichte der Familie Metternich).

V Landesbibliothek Koblenz provedena rešerše literatury (včetně regionální) k problematice dějin rodu Metternichů. Byla získána zejména kopie u nás nedostupné publikace vydané vlastním nákladem autora v roce 1988 (Ferdinand Broemser: Geschichte der Familie Metternich mit drei Muscheln und Löwewappen, Andernach 1988).

Heuristika byla doplněna rovněž v Hessisches Hauptstaatsarchiv Wiesbaden (fondy Lehensachen, Adelige Sachen – rozepsány jednotliviny vztahující se k rodu Metternichů a zejména jeho držby zámku Johannisberg v Hesensku).

Dr. Brommer vyjádřil zájem o další spolupráci při výzkumu historie rodu Metternichů. Zároveň inicioval společný projekt mezi LHA Koblenz a NA Praha při vydání publikace o rodinném archivu Metternichů v němčině. Případná realizace projektu musí být nejprve projednána s odpovědnými pracovníky na obou stranách.

Závěr:

Cesta splnila svůj účel. Heuristiku k danému tématu v obou archivech považují za ukončenou. Větší kolekce archiválií k dějinám rodu Metternichů je uložena ještě ve Státním archivu v Darmstadtu, její prozkoumání by bylo rovněž z hlediska inventarizace RAM účelné. Německá strana nabídla konkrétní spolupráci při inventarizaci fondu a iniciovala projekt vedoucí k německému vydání publikace o fondu. Případné přijetí tohoto projektu je třeba nejprve projednat na obou stranách a uvážit, správce fondu bude o této věci při nejbližší příležitosti informovat vedoucího 6. oddělení a ředitelku archivu.